

УДК 37.091.33: [811:821]:159.953.4: [7:378.6]

<https://doi.org/10.37041/2410-4434-2019-14-14>

**ВИКОРИСТАННЯ ПРИЙОМІВ МНЕМОТЕХНІКИ ДЛЯ
ЗАПАМ'ЯТОВУВАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ
З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ
У КОЛЕДЖАХ МИСТЕЦЬКОГО ПРОФІЛЮ**

Вікторія Бойта,

викладач гуманітарних дисциплін

Мистецького коледжу імені Сальвадора Далі, м. Київ

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0002-9870-8263>

e-mail: svit.lit@bigmir.net

***Анотація.** У статті висвітлено результати дослідження прийомів мнемотехніки в історичному ракурсі й обґрунтовано особливості їх застосування для запам'ятовування, збереження і відтворення навчального матеріалу з української мови і літератури студентами коледжів мистецького профілю. Розкрито лексико-семантичний зміст поняття «мнемотехніка» і сутнісні характеристики відповідних методичних прийомів. Проаналізовано особливості викладання української мови і літератури у коледжах мистецького профілю, що зумовлені врахуванням когнітивних особливостей студентів, а саме: глибоко розвиненої зорової пам'яті, образного мислення і творчих здібностей. Автором досліджено вплив використання мнемотехнічних прийомів на якість запам'ятовування навчального матеріалу з української мови і літератури, на індивідуальні особливості студентів, а саме: полегшення сприйняття навчальної інформації, поліпшення рівня запам'ятовування, збільшення точності відтворення інформації, зменшення обсягу часу, потрібного для запам'ятовування, підвищення навчальної мотивації,*

розширення творчих можливостей студентів, розвиток образної пам'яті та мислення, розвиток пізнавального інтересу в студентів до вивчення мови та літератури. Теоретичні міркування аргументовано прикладами використання окремих мнемотехнічних прийомів під час викладання української мови та літератури для студентів мистецького коледжу.

Ключові слова: мнемотехніка, прийоми мнемотехніки, принципи мнемотехніки, візуальний конспект, узагальнювальна логічна схема, опорний рисунок.

Постановка проблеми. На сучасному етапі суспільного розвитку, що характеризується стрімким науково-технічним прогресом, динамічним темпом життя, безперервним зростанням потоку інформації, майбутнім фахівцям достатньо легко вдається віднайти необхідні інформаційні відомості. Більшість учнів переконані: щоб отримати необхідну інформацію, достатньо лише зробити відповідний запит у пошуковиків мережі Internet. Відтак набути нових знань набагато легше з допомогою інформаційних технологій, ніж витратити час спочатку для запам'ятовування великих блоків інформації, а потім – для їх пригадування. Підтвердженням цього є той факт, що найбільша пошукова система Google обробляє 41 мільярд 345 мільйонів запитів щомісяця [10]. Окрім цього, в сучасного покоління учнівської молоді загалом, і в студентів мистецького коледжу зокрема, переважає «кліпове» сприйняття світу, зорова пам'ять і образне мислення, а тому вони швидко стомлюються від опанування текстової інформації. Це так зване «покоління Z», для якого «характерне сприйняття інформації насамперед через її зображення» [4, с. 2].

У зв'язку з цим, одним із головних завдань викладача передбачено: допомогти студентам запам'ятати, пригадати і відтворити навчальний матеріал, обсяг якого постійно

зростає. Оскільки глибоке запам'ятовування інформації пов'язане з уявою людини, образним мисленням, а не із механічним заучуванням, то актуалізується потреба віднайдення нових, ефективних методів і прийомів навчання.

Аналіз результатів останніх досліджень, в яких започатковано розв'язання даної проблеми. Незмінність методів і прийомів навчання у діяльності викладачів, неврахування індивідуальних особливостей студентів – негативне явище у сучасній системі освіти. Лише 8 % педагогів працюють як новатори, кожний п'ятий зорієнтований на традиційні способи діяльності і з недовірою ставиться до інновацій [9].

Проблему впровадження інноваційних підходів в освітній процес досліджують багато вітчизняних та зарубіжних вчених. Механізми пам'яті, впровадження методів і прийомів для покращення запам'ятовування навчального матеріалу обґрунтовано у працях З. Бойко, Т. Бюзена, В. Василюка, Г. Еббінгауза, М. Зиганова, Ж. Клименко, Р. Солсо, К. Ушинського, В. Шаталова, О. Ярмощука та ін. Однак питання щодо впровадження таких методів і прийомів в освітній процес під час викладання української мови і літератури у мистецькому закладі вищої освіти не було предметом окремого наукового дослідження, що актуалізує необхідність звернення до аналізу прийомів мнемотехніки і їх впровадження у процес професійної підготовки майбутніх фахівців мистецького коледжу.

Мета статті – узагальнити уявлення про зміст поняття «мнемотехніка», розкрити суть мнемотехнічних прийомів, їхнє значення для запам'ятовування, збереження і відтворення навчального матеріалу, проаналізувати можливість і специфіку їх впровадження для запам'ятовування навчального матеріалу з української мови та літератури у мистецькому коледжі. Для реалізації поставленої мети потрібно виконати такі **завдання**: 1) з'ясувати зміст поняття «мнемотехніка»; 2) розкрити

особливості викладання української мови і літератури у коледжах мистецького профілю з урахуванням когнітивних особливостей студентів; 3) обґрунтувати необхідність застосування мнемотехнічних прийомів у коледжах мистецького профілю; 4) визначити специфіку застосування мнемотехнічних прийомів для запам'ятовування навчального матеріалу з української мови та літератури; 5) дослідити вплив застосування мнемотехнічних прийомів на якість запам'ятовування навчального матеріалу з української мови і літератури, на індивідуальні особливості студентів; 6) проаналізувати власні зразки впровадження мнемотехнічних прийомів на заняттях із української мови та літератури.

Для виконання означених завдань застосовано такі методи: аналіз, узагальнення, систематизація, що допомогли дослідити праці провідних педагогів і психологів щодо впровадження методів і прийомів для покращення запам'ятовування навчального матеріалу, метод спостереження і моделювання фрагментів занять із застосуванням мнемотехнічних прийомів, які сприяли практичному їх застосуванню в освітньому процесі мистецького коледжу.

Виклад основного матеріалу. Розглянемо проблему в історичному ракурсі. Перші праці з мнемотехніки датуються 86–82 рр. до н. е. Їхніми авторами є відомий римський державний діяч і оратор Цицерон та вчитель красномовства, автор «Повчання оратору» Квінтіліан. Сам термін «мнемотехніка» походить від грецького «mnemonikon» – «мистецтво запам'ятовувати». Вважається, що термін вигадав Піфагор Самоський у VI ст. до н. е. на честь давньогрецької богині пам'яті Мнемосіни. Мнемотехніка – це сукупність прийомів, які полегшують зберігання, кодування й відтворення інформації з пам'яті [8, с. 154].

У психології розрізняють два типи особистостей. До першого відносять осіб, які мислять логічно (домінує ліва

півкуля головного мозку); до другого – осіб, які мислять образно (домінує права півкуля головного мозку). Представники точних наук мислять логічно, а представники творчих професій, у тому числі і студенти мистецького коледжу, – образно. У зв'язку з цим у викладацькій діяльності намагаємося максимально враховувати індивідуальні особливості студентів, а саме: глибоко розвинену зорову пам'ять, образне мислення і творчі здібності. Це і є гарним підґрунтям для впровадження мнемотехніки в освітній процес мистецьких коледжів.

Мнемотехніка задіює резерви правої півкулі головного мозку і базується на максимальному використанні образної інформації. Ще К. Ушинський зазначав: «Вчіть дитину яким-небудь п'яти словам – вона буде довго і марно мучитися, а пов'яжіть двадцять таких слів із картинками – і дитина запам'ятає їх вмить» [7, с. 251]. Г. Еббінгауз, німецький психолог-експериментатор, який займався вивченням механізмів запам'ятовування, ще на початку XIX ст. створив «криву забування», що показує зв'язок між пам'яттю і часом. Із графіка дослідника можна зробити такі висновки: 1) через перші 20 хвилин у пам'яті залишається до 60 % вивченої інформації; 2) через одну годину – 45 %; 3) через один день – 34 %; 4) через шість днів – до 23 %. Лише 15 % того, що було вивчено, міцно зберігається у пам'яті на тривалий час. Тому важливим є застосування мнемотехнічних прийомів для запам'ятовування, збереження і відтворення навчального матеріалу з української мови і літератури, адже образна пам'ять є набагато тривалішою, а інформацію за допомогою неї можна відтворити і через місяць, і через рік. Найбільш відомий прихильник використання прийомів мнемотехніки – В. Шаталов. Він є автором системи інтенсивного навчання із застосуванням опорних сигналів і опорних конспектів для полегшення довготривалого запам'ятовування інформації.

В основі мнемотехніки знаходяться два головні принципи: 1) принцип асоціацій; 2) принцип зміни типу

інформації. Усі мнемотехнічні прийоми ґрунтуються на створенні асоціативних зв'язків. Т. Бюзен у праці «Суперпам'ять» зазначав: «Якщо ти хочеш запам'ятати щось нове, тобі потрібно всього лише знайти асоціативний зв'язок із чимось уже відомим» [2]. Створені за допомогою мнемотехнічних прийомів штучні асоціації засвоюються легше і швидше. Запам'ятовуючи інформацію за допомогою підібраних асоціацій, можна пришвидшити процес її пригадування. Щодо другого принципу мнемотехніки, то всім відомо, що мова мозку – це образи. Замість слів ми краще запам'ятовуємо образи, в першу чергу – зорові. Нам потрібно зашифрувати інформацію так, щоб слова стали образами, тоді полегшиться їхнє запам'ятовування, згадування і відтворення.

Застосовувати прийоми мнемотехніки на заняттях із української літератури можна, наприклад, під час вивчення таких теоретико-літературних понять, як гіпербола, літота, епітет, градація, антитеза, епіфора, паралелізм, метонімія, метафора тощо. Студентам мистецького коледжу, в яких домінує образне мислення і образна пам'ять, складно пригадати через певний час, наприклад, що означає термін «гіпербола» (різновид тропа, що полягає в надмірному перебільшенні характерних властивостей чи ознак певного предмета, явища або дії задля особливого увиразнення художнього зображення чи виявлення емоційно-естетичного ставлення до нього [6, с. 158]) або термін «літота» (троп, різновид метонімії, протилежний за значенням гіперболі, в якому міститься художнє поменшування величини, сили, значення зображуваного предмета чи явища [6, с. 422]). Студентам потрібно через певний час згадати конкретне теоретико-літературне поняття і найголовніше – швидко знайти його в художньому тексті, не сплутавши з іншими. Допомогти у цьому можуть прийоми мнемотехніки. Створивши штучні асоціативні зв'язки та використавши зорові образи, можна запропонувати студентам таке

перетворення абстрактного матеріалу через образ для пояснення і тривалого запам'ятовування (рис. 1).

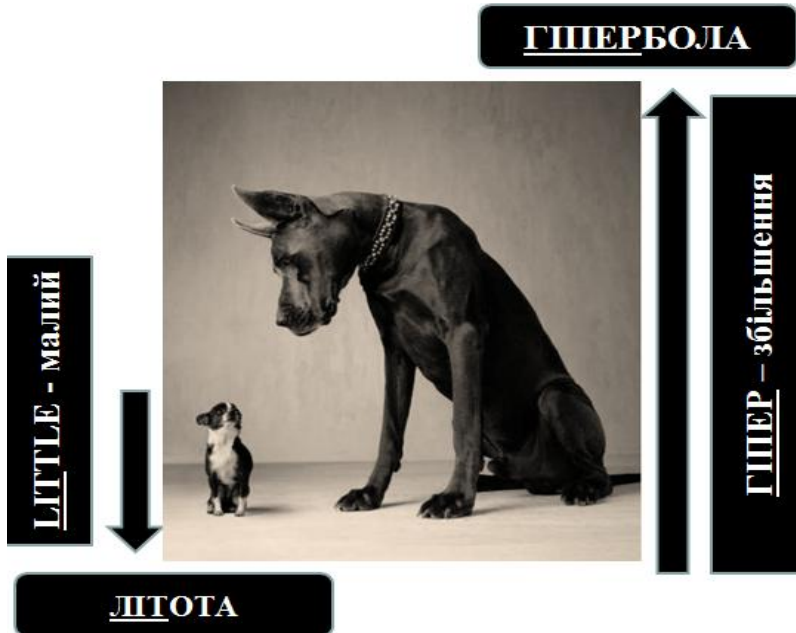

Рис. 1. Опорний рисунок до вивчення поняття «гіпербола» та «літота»

Орієнтуючись на такий рисунок, студенти швидко пригадують теоретико-літературне поняття і безпомилково знаходять його у художньому творі, витрачаючи на це мінімум часу.

За допомогою прийомів мнемотехніки можна перетворювати в образне сприйняття і теоретичну інформацію з української мови. Наприклад, у процесі вивчення теми «Види односкладних речень» ефективним буде використання логічної схеми або узагальнювальної таблиці (Рис. 2).

Односклані речення		
Тип односкладного речення	Спосіб вираження головного члена	Приклад
Означено-особові (дію виконує певна особа, яку можна встановити)	- дієслово у формі 1-ї чи 2-ї особи теперішнього або майбутнього часу; - дієслово наказового способу	<i>Йду поміж люди</i> (М. Коцюбинський). <i>Не милуй мене шовково</i> (П. Тичина).
Неозначено-особові (дію виконує невизначена особа)	- дієслово у формі 3-ї особи множини; - дієслово минулого форми множини	<i>Вже і пороги ось-ось одягнуть в крицю та граніт</i> (Є. Плужник). <i>На другий день тільки про повінь і говорили</i> (О. Довженко)
Безособові (дія або стан, що мисляться незалежно від активного діяча)	- безособове дієслово; - безособові форми на -но, -то; - особове дієслово в значенні безособового; - прислівник (часто сполучається з дієсловом-зв'язкою); - інфінітив; - заперечне слово <i>нема</i> (<i>немає</i>)	<i>Надворі світає.</i> <i>Багато слів написано пером</i> (Л. Костенко). <i>З поля тягне холодом</i> (А. Головка). <i>На серці у Насті було тихо, весело</i> (М. Коцюбинський). <i>Доволі мовчати!</i> (О. Олесь). <i>Нема на світі Заходу і Сходу</i> (О. Пахльовська).
Узагальнено-особові (дія сприймається узагальнено як властива будь якій особі)	- дієслово у формі 2-ї особи однини; - дієслово 1-ї або 3-ї особи множини	<i>Хочь вовком вий!</i> (Нар. тв.). <i>Лежачого не б'ють</i> (Нар. тв.).
Називні (ствердження існування предмета чи явища)	іменник у формі називного відмінка	<i>Сухе надвечір'я</i> (З газети). <i>Океан чистоти й сяйва</i> (О. Гончар).

Рис. 2. Узагальнювальна таблиця «Види односкладних речень»

Як бачимо, теоретичний матеріал з означеної теми – досить об’ємний: студентам необхідно засвоїти назви видів односкладних речень, значення дії або виконавця, способи вираження головного члена речення; навчитися правильно визначати види односкладних речень. Тому доцільним, на нашу думку, є використання прийомів мнотехніки та застосування образно-асоціативних малюнків, логічних схем (Рис.3).

Рис. 3. Логічна схема «Види односкладних речень»

Як показує досвід, методично правильне використання логічної схеми сприяє міцному запам'ятовуванню теоретичного матеріалу, його пригадуванню під час виконання практичних вправ, а також набуттю умінь швидко визначити вид односкладного речення. На початковому етапі

доцільно пропонувати студентам підготовлену викладачем логічну схему, а згодом – залучати майбутніх фахівців до розроблення таких наочно-методичних засобів.

Значний ефект має застосування прийомів мнемотехніки під час аналізу ідейно-художнього змісту літературних творів, особливо, якщо доводиться розглядати великий за обсягом твір або велику кількість літературних творів за невеликий проміжок часу. Студентам мистецького коледжу можна запропонувати створити до ідейно-художнього змісту літературних творів узагальнювальні логічні схеми, у яких поєднувалися б теоретичний матеріал та зміст твору (Рис. 4).

Рис. 4. Логічна схема вивчення теми «Творчість Івана Котляревського»

Представлена логічна схема є своєрідним візуальним конспектом до теми «Творчість Івана Котляревського», оскільки містить зашифровані блоки інформації, які за необхідності можуть розгортатися, а саме:

- біографічні відомості про Івана Котляревського;
- Іван Котляревський – зачинатель нової української літератури;
- історія видання поеми «Енеїда» та роль у цьому Максима Парпури;
- поняття «бурлеск», «травестія» на прикладі поеми «Енеїда»;
- аналіз сюжету поеми;
- ідейно-тематичний зміст поеми та її проблематика.

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок. У результаті дослідження з'ясовано зміст, значення поняття «мнемотехніка», розглянуто проблему в історичному ракурсі та визначено особливості викладання української мови і літератури у коледжах мистецького профілю з урахуванням когнітивних особливостей студентів (глибоко розвиненої зорової пам'яті, образного мислення і творчих здібностей), а також обґрунтовано необхідність і специфіку застосування у коледжах мистецького профілю мнемотехнічних прийомів для запам'ятовування, збереження і відтворення навчального матеріалу з української мови і літератури. Досліджено вплив використання мнемотехнічних прийомів на якість запам'ятовування навчального матеріалу з української мови і літератури, на індивідуальні особливості студентів, а саме: полегшення сприйняття навчальної інформації студентами відповідно до їхніх когнітивних особливостей, поліпшення рівня запам'ятовування, збільшення точності відтворення інформації, зменшення обсягу часу, потрібного для запам'ятовування, підвищення навчальної мотивації, розширення творчих можливостей студентів, розвиток образної пам'яті та мислення, розвиток пізнавального інтересу в студентів до вивчення мови та

літератури. Проаналізовано власні зразки впровадження мнемотехнічних прийомів на заняттях із української мови та літератури.

Перспективою дослідження є подальше впровадження прийомів мнемотехніки для покращення запам'ятовування і відтворення навчального матеріалу з української мови та літератури, моніторинг процесу використання мнемотехнічних прийомів у мистецькому коледжі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бойко З. В. Використання мнемотехнічних прийомів при запам'ятовуванні географічних об'єктів, їх назв та образів // *Науковий вісник Донбасу*. 2011. № 4. С. 23–27.

2. Бюзен Т. Суперпам'ять. (Електронний ресурс) URL: https://bookap.info/book/byuzen_superpamyat/ (Дата звернення: 12.10.2019).

3. Зиганов М. О. Мнемотехніка. Запам'ятовування на основі візуального мислення. Київ : Школа раціонального читання, 2001. 304 с.

4. Клименко Ж. В. Дива візуалізації, або Як зробити знання видимими, а уроки літератури – незабутніми // *Всесвітня література в школах України*. 2019. № 3. С. 2–11.

5. Костюк О. М. Науково-методичні засади викладання теорії літератури майбутнім мистецтвознавцям // *Тенденції розвитку вітчизняного дизайну та дизайн-освіти у вимірах сучасності. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 15-16 листопада*. Київ : МІХМД, 2012. С. 69-77.

6. Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю.І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ: ВЦ «Академія», 2007. 752 с.

7. Ушинский К. Д. Избранные педагогические сочинения: В 2 т. *Теоретические проблемы педагогики*. Москва : Педагогика, 1974. Т. 1. 584 с.

8. Солсо Р. Л. Когнитивная психология. Санкт-Петербург : Питер, 2006. 589 с.

9. Ярмошук О. О., Василюк В. М. Використання прийомів мнемотехніки як активного методу навчання на заняттях зі студентами спеціальності «Фізичне виховання». (Електронний ресурс) URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/inuv_2016_3_23.pdf (Дата звернення: 24.11.2019).

10. Baidu Ranked Third Largest Worldwide Search Property by comScore in December 2007. (Електронний ресурс) URL:

<https://archive.is/20120729/http://www.comscore.com/press/release.asp?press=2018> (Дата звернення: 11.11.2019).

REFERENCES

1. Bojko Z. V. Viktoristannya mnemotekhnichnih prijomiv pri zapam'yatovuvanni geografichnih ob'ektiv, ih nazv ta obraziv // Naukovij visnik Donbasu. 2011. № 4. S. 23–27.

2. Byuzen T. Superpam'yat'. (Elektronnij resurs) URL: https://bookap.info/book/byuzen_superpamyat/ (Data zvernennya: 12.10.2019).

3. Ziganov M. O. Mnemotekhnika. Zapam'yatovuvannya na osnovi vizual'nogo mislennya. Kiiv : SHkola racional'nogo chitannya, 2001. 304 s.

4. Klimenko ZH. V. Diva vizualizacii, abo YAk zrobiti znannya vidimimi, a uroki literaturi – nezabutnimi // Vsesvitnya literatura v shkolah Ukraïni. 2019. № 3. S. 2–11.

5. Kostyuk O. M. Naukovo-metodichni zasady vikladannya teorii literaturi majbutnim mistectvoznavcyam // Tendencii rozvitku vitchiznyanogo dizajnu ta dizajn-osviti u vimirah suchasnosti. Materiali Vseukraïns'koï naukovo-praktichnoï konferencii 15 – 16 listopada. Kiiv : MIHMD, 2012. S. 69-77.

6. Literaturoznavchij slovník-dovidník / za red. R. T. Grom'yaka, YU.I. Kovaliva, V. I. Teremka. Kiiv: VC «Akademiya», 2007. 752 s.

7. Ushinskij K. D. Izbrannye pedagogicheskie sochineniya: V 2 t. Teoreticheskie problemy pedagogiki. Moskva : Pedagogika, 1974. T. 1. 584 s.

8. Solso R. L. Kognitivnaya psihologiya. Sankt-Peterburg : Piter, 2006. 589 s.

9. YArmoshchuk O. O., Vasilyuk V. M. Vikoristannya prijomiv mnemotekhniki yak aktivnogo metodu navchannya na zanyattyah zi studentami special'nosti «Fizichne vihovannya». (Elektronnij resurs) URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/inuv_2016_3_23.pdf (Data zvernennya: 24.11.2019).

10. Baidu Ranked Third Largest Worldwide Search Property by comScore in December 2007. (Elektronnij resurs) URL: <https://archive.is/20120729/http://www.comscore.com/press/release.asp?press=2018> (Data zvernennya: 11.11.2019).

BOYTA V. USE OF MNEMONIC TECHNIQUES FOR MEMORISATION OF UKRAINIAN LANGUAGE AND LITERATURE IN THE COLLEGES OF THE ART PROFILE

***Abstract.** The article discusses the principles and structure of constructing a system of didactic exercises of the discipline "Costume History" for future designers. The expediency of building a system of exercises and tasks in which the system-forming factor is the compositional analysis of the suit is substantiated. The importance of forming compositional analysis skills by future designers of clothing has been proved. The content of the concept of "compositional analysis of historical costume" is revealed. The most important elements of the costume*

composition that form the basis of the content of the developed exercise system are considered: silhouette, form, color scale, proportions, ornamentation, decoration, rhythm, static dynamics, symmetry-asymmetry, contrast-nuance-identity. Brief characteristics of each type of didactic exercises in costume history are presented. It is taken into account that in the different historical costumes, the values of the individual components of the composition are not the same. The article emphasizes the expediency of structuring the developed exercises and tasks by complexity. The importance of its gradual growth from reproductive, aimed at simple recognition, reproduction, addition - to independent creative ones, which provide analysis, comparison and independent development of new forms of clothing with reliance on the compositional elements of the historical costume, is proved. Three groups of classification of exercises of the developed system are presented: preparatory - such that help to eliminate gaps in basic knowledge from the basics of composition; training - to form the ability to analyze the individual elements and compositions of the suit as a whole; final, which imply the application of the acquired knowledge, skills, skills in new conditions. It is stated that different types of exercises include tasks of a comparative nature, by instruction, by model, by task. The article emphasizes the expediency of including in the system interesting historical material in order to positively influence the motivational sphere of students, increase their interest in the study of historical costume and their future professional activity. The prospect of using this system in the future is considered, in particular the possibility of using modern technical educational tools, computer graphic programs.

Keywords: *mnemonic techniques, technics of memorization, principles of mnemotechnics, visual notes, generalizing logics cheme, reference drawing.*

БОЙТА В. ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МНЕМОНИЧЕСКИХ МЕТОДОВ МЕМОРИЗАЦИИ УКРАИНСКОГО ЯЗЫКА И ЛИТЕРАТУРЫ В КОЛЛЕДЖАХ ХУДОЖЕСТВЕННОГО ПРОФИЛЯ

Аннотация. В статье представлены результаты исследования мнемонических приемов, которые рекомендуется использовать на уроках украинского языка и литературы в художественных колледжах. Раскрыта сущность мнемонических техник; разъяснено содержание, значение термина «мнемотехника». Особенности преподавания украинского языка и литературы в художественных колледжах были определены в соответствии с когнитивными характеристиками учащихся, в частности: глубокая зрительная память, образное мышление и творческие способности. Обоснована необходимость и специфика внедрения мнемонической техники в колледжах для запоминания, основного обучения и воспроизведения учебного материала на уроках украинского языка и литературы; влияние использования приёмов мнемотехники на качество запоминания учебного материала в зависимости от индивидуальных особенностей студентов, а именно когнитивных особенностей; на повышение уровня запоминания, точности воспроизведения информации; на сокращение времени, необходимого для запоминания; на повышении мотивации к обучению, развитие творческого потенциала учащихся, творческой памяти и мышления, развитии познавательного интереса учащихся к изучению языка и литературы. Автор приводит примеры некоторых мнемонических приемов, используемых при обучении украинскому языку и литературе для студентов художественного колледжа.

Ключевые слова: мнемоническая техника, техника запоминания, принципы мнемотехники, наглядные материалы, обобщающая логика химии, эталонный рисунок.